

Wetenschapswinkel zoekt oplossingen

Hoogbegaafde leerlingen lopen vaak vast in het onderwijs

door Coen van Basten

Joke van der Meer is moeder van een hoogbegaafd kind. "Het probleem bij deze kinderen is dat veel leerkrachten hun intelligentie zien als een luxe probleem. Zo van 'die slimmeriken komen er wel'. Maar juist zij lopen soms vast in het onderwijs." Om dat te voorkomen is onderzoek nodig, meende Van der Meer. En zij stapte naar de Wetenschapswinkel van de VU.

"Aanvankelijk merkten wij niet dat onze negenjarige zoon Tammo hoogbegaafd is", vertelt Van der Meer, voormalig student geschiedenis aan de VU. "We hebben maar één kind, dus er viel niets te vergelijken." Op driejarige leeftijd had Tammo al belangstelling voor letters. Op zijn vierde kon hij schrijven en rekenen. "Wij lachten erom. Je realiseert je niet dat kinderen van zijn leeftijd een andere belangstelling hebben."

Op de kleuterschool werd Tammo niet serieus genomen. Een voorbeeld: "De juf vroeg wat een telegram was. Tammo stak voorzichtig zijn vingertje op. 'Iets met puntjes en streepjes', zei hij aarzelend. 'Nee hoor', antwoordde zijn juf, 'iets met bloemetjes aan de buitenkant dat je opstuurt als iemand gaat trouwen'."

Tammo deed op zijn zesde jaar een test waaruit bleek dat hij hoogbegaafd is. Toen werd een aantal zaken duidelijk. "Je snapt waarom hij anders reageert, zoveel grappige opmerkingen maakt en erg naar volwassenen toetrekt. Zo'n rage als de Turtles? Dat vond hij niks. In tegenstelling tot zijn leeftijdsgenoten." Afhankelijk van de definitie van hoogbegaafdheid, zitten er in elke klas gemiddeld een tot drie meerbegaafden, vertelt Van der Meer.

"Het probleem is dat leerkrachten hen meestal niet herkennen. Intelligente kinderen die op een school veel individuele aandacht krijgen, zullen prima functioneren. Maar is dat niet het geval, dan doen sommige meerbegaafden niet meer mee in de les. Anderen hebben gedragsproblemen en zijn onhandelbaar. Want het onderwijs sluit niet aan bij hun behoeften. Gevolg kan zijn dat sommigen van hen het advies krijgen naar een lom-school te gaan."

Discipline

Hoogbegaafde kinderen lopen heel vaak vast in de tweede klas van het gymnasium", zegt Van der Meer. "Dan moeten ze plotseling dingen echt uit hun hoofd leren. Dat hebben ze nog nooit gedaan. Bij hen zat de kennis er immers al. Ze hebben nooit de discipline gehad om zich bezig te houden met schoolzaken."

Tammo deed vorig jaar helemaal niets op school. De leerkracht kreeg hem niet aan het werk. Zijn schriften waren nagenoeg leeg.

"Nu zit hij op een dorpsschool in een combinatieklas met dertien kinderen, en krijgt individuele aandacht. Er worden eisen aan hem gesteld zodat hij het gevoel heeft serieus genomen te worden. Dat is goed."

Om beter te begrijpen wat hoogbegaafdheid precies is, sloten de ouders van Tammo zich aan bij Pharos (Grieks voor vuurtoren), de landelijke vereniging van ouders van hoogbegaafde kinderen in de plaats Beesd. Ook bezochten ze congressen en lazen boeken over kinderen zoals hun zoon. "We kregen steeds meer duidelijkheid. We constateerden dat het basisonderwijs in de huidige vorm nauwelijks interessant kan zijn voor hoogbegaafden. Veel ouders laten hun kind daarom een klas overslaan. Wij wilden dat niet in verband met de sociale ontwikkeling van Tammo." Menigeen zal denken dat ouders van een hoogbegaafd kind barsten van trots, maar Van der Meer maakt zich juist veel zorgen om haar zoon. "Tammo is selectief in het sluiten